

МОДЕЛІ ЕКСТРАДИЦІЇ В МЕЖАХ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ДЕРЖАВ У КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВАХ

Постановка проблеми. Співробітництво між державами у кримінальних справах здійснюється задля досягнення цілей правосуддя. Воно може існувати і на стадії розслідування й розгляду кримінальної справи, і після набуття законної сили рішенням (вироком) суду, і має багато аспектів.

Форми такого співробітництва є різноманітними, серед основних – надання правової допомоги у кримінальних справах, що полягає у проведенні процесуальних дій, оскільки під час розслідування і судового розгляду кримінальних справ часто виникає потреба у збиранні за кордоном доказів шляхом допиту обвинувачених, потерпілих, свідків, експертів, проведення обшуку, експертиз, судового огляду, вилучення та передачі предметів, вручення та пересилання документів тощо [1, с. 5, 13]. Це, зокрема, такі форми: видача правопорушників для притягнення до кримінальної відповідальності або для виконання вироку суду; передача засуджених осіб для подальшого відбування покарання; арешт, пошук та конфіскація доходів, отриманих злочинним шляхом (де держави, зокрема, зобов'язуються розглядати відмивання доходів, отриманих злочинним шляхом, як кримінальне діяння); надання допомоги у проведенні розслідування та вжиття прелімінарних заходів: замороження банківських рахунків, накладення арешту на власність з метою запобігання її приховуванню; конфіскація засобів і доходів, отриманих злочинним шляхом (або майна, вартість якого відповідає вартості доходів), та ін. [2].

Видача осіб – один із найдавніших інститутів міжнародної співпраці у сфері кримінального процесу. Під розвитком міжнародного співробітництва в галузі видачі осіб розуміють відносини ще від появи окремих норм у договорах між царем хетів Хеттушилем III і єгипетським фараоном Рамзесом II (1296 р. до н. е.) [3] і до запропонованих у рамках ООН розробок універсальних договорів про видачу злочинців [4]. В історії формування та розвитку міжнародного співробітництва в рамках інституту видачі осіб були розроблені різні форми правової регламентації на міжнародному рівні й у національному законодавстві, а також окремі норми інших інститутів міжнародної співпраці, які спочатку становили інститут видачі осіб, наприклад, міжнародно-правова допомога та передача осіб [5, с. 34].

Правовою підставою для такого співробітництва слугують чинні двосторонні та багатосторонні міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України (ст. 9 Конституції України) [6]. Справді, як наголошує І. Бойко, на сьогодні екстрадиція – це найбільш реалізовувана процесуальна форма міжнародного співробітництва. Значна кількість держав, зокрема й Україна, взяли на себе зобов'язання щодо її здійснення шляхом ратифікації відповідних договорів про видачу та законодавчу регламентацію на національному рівні. Екстрадиція в межах міжнародно-правових норм була б ідеальним механізмом у боротьбі зі злочинністю. Однак через постійні непорозуміння між державами та велику кількість умовностей інститут екстрадиції функціонує досить нестабільно. Кожна з держав вправі інтерпретувати його у світлі власних потреб, відповідно до наявних взаємовідносин між державами [7, с. 1–2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інститут екстрадиції досліджували чимало вчених різних галузей юридичної науки. Зокрема, це наукові доробки А. Антонюк, Н. Ахтирської, В. Березняка, І. Бойка, Г. Гришук, В. Зуєва, О. Ляшука, Л. Максимів, М. Микієвича, О. Насонова, С. Нестеренко, Я. Сторожика, О. Татарова, Л. Удалової, Т. Фоміної, Ю. Чорноус та ін.

Метою статті є аналіз основних моделей екстрадиції на основі міжнародного співробітництва держав у кримінальних справах.

Основні результати дослідження. Зауважимо, що дослідники наголошують на двох основних моделях – класичній і сучасній. А вже ці моделі поділяються на підмоделі. Наведемо їх основні характеристики.

Щодо класичних моделей видачі осіб у рамках міжнародного співробітництва у кримінальних справах, то вони, на думку вчених, найчастіше залежать від правових систем [8]. При цьому в систематизації видачі осіб, як й інших інститутів кримінального судочинства, домінують роль відіграють континентальна й англо-американська правові системи, хоча видача осіб виникла в ранніх цивілізаціях не західного типу, таких як єгипетська, китайська та вавилонська [9]. Поділ моделей на континентальну, яку в юридичній літературі визначають як європейську, та англо-американську є доречним з огляду на такі міркування.

У континентальній моделі національне законодавство про екстрадицію виступає як достатня юридична база для провадження щодо видачі осіб навіть за відсутності відповідних міжнародних угод (Франція, Німеччина та ін.). Ще 1872 року регламентувалася видача осіб за відсутності міжнародних договорів. Згодом із цього положення з'явилися два підходи до видачі осіб: на основі міжнародних договорів або за відсутності міжнародного договору на основі взаємності як принципу міжнародного права. Для англо-американської моделі видачі осіб характерно те, що необхідною правовою передумовою для видачі осіб є наявність відповідного міжнародного договору: саме собою національне законодавство про видачу осіб не може служити правовою підставою для видачі [10].

Континентальна модель забороняє видачу власних громадян іноземній державі. На відміну від континентальної моделі, США, як і Велика Британія, традиційно стоять на позиції, що громадяни держави, якій заявлено вимогу про видачу, можуть бути видані нарівні з іноземними громадянами та особами без громадянства.

Згідно з континентальною моделлю громадяни, які вчинили злочин на території іноземної держави, можуть бути притягнуті до кримінальної відповідальності в країні, громадянином якої вони є.

При видачі осіб відповідно до континентальної моделі діяння повинні бути злочином в обох країнах (подвійна криміналізація). Англо-американська модель допускає видачу осіб за діяння, вчинення яких є злочином тільки в одній з країн [11].

У рамках англо-американської моделі з'явилася й розвивається доктрина Кера-Фрісбі. Кера і Фрісбі – це два підсудні, які були викрадені на території іноземної держави відповідно 1886-го і 1952-го й доставлені в США. Відповідно до цієї доктрини викрадення особи не вважається порушенням «належної правової процедури», хоча це й порушення норм міжнародного права, зокрема порушення суверенітету іншої держави в обхід вимог міжнародних договорів. Згідно з рішенням Верховного суду США суди не повинні брати до уваги спосіб доставлення до суду – достатньо його присутності в суді. Континентальна модель засуджує такий підхід і не приймає викрадення та представлення особи як альтернативні заходи інституту видачі. Суверенітет, будучи однією з основних ознак, властивих державі, знаходить вираження у верховенстві влади в межах держави й незалежності держави в зовнішніх відносинах [12].

Тож, на думку вчених, у рамках захисту прав континентальна система забезпечує законність і права особи, що видається, що іноді дає обвинуваченому можливість уникнути покарання [13]. Англо-американська система, в якій судовий прецедент посідає домінуюче місце над законом, знижуючи роль загальних принципів, надає суду право вирішувати кожну справу з урахуванням конкретних обставин, маючи на меті забезпечити покарання винуватих [14, с. 22].

Якщо в континентальній моделі видача осіб має адміністративний характер, то в країнах англо-американської системи екстрадиційна справа обов'язково має бути розглянута в суді і видача особи можлива лише в тому разі, коли запитуюча сторона надала «достатні підстави» або «неспротівні докази» обґрунтованості кримінального переслідування суб'єкта видачі в запитувальній країні [15].

Щодо мусульманської правової системи, то вона тією чи іншою мірою зберігає свою особливість як правова система. При цьому «мусульманський суд не знає відстрочки розгляду справи

внаслідок неявки підсудного: якщо обвинувачений не з'явився або не надіслав замість себе довірену особу, судовий розгляд здійснюється із залученням іншої особи, зазначеної суддею» [16, с. 139].

У мусульманській правовій системі видача осіб практикується протягом століть. Наприклад, з історії відомо, що в результаті сварки зі своїм братом Сулейман I, султан Османської імперії, бунтував і втік з держави 1559 року, отримав притулок зі своїми прихильниками в державі Сефевідів (Іран), які в той час ворогували з Османською імперією. Сулейман I вів перемовини з Тахмаспом I, персидським шахом, про видачу свого молодшого сина Баязида і його прихильників, які знайшли притулок при його (шаха) дворі. В обмін Тахмасп I просив землі, захоплені в них османами. Однак Сулейман I пригрозив війною, тож Тахмасп змушений був погодитися, отримавши як винагороду 400 тис. золотих. У 1561 році Баязида і його прихильників перси видали Османській імперії [17]. Тож видача осіб державами, які не мають договорів про видачу, можлива шляхом співпраці, без викрадення осіб і без вбивства на території іноземної держави (хоча після передачі Баязида і його прихильників втрачали на території імперії). Таких прикладів чимало в мусульманській моделі видачі осіб. Історично мусульманська модель не визнавала видачу сповідуючих іслам осіб державам з іншою релігією і нині така видача втрачає свої особливості.

Отже, вищенаведене дає змогу зробити висновок, що всі класичні моделі втрачають свою значущість у сьогочасі. Питання видачі осіб у правових системах мають так чи інакше змішаний характер. Законодавство більшості сучасних держав (зокрема тих, які вийшли зі складу СРСР) передбачає видачу особи на основі тільки міжнародних договорів, а інші, скажімо, передбачають видачу власних громадян [18]. Але це не означає зарахування цих пострадянських країн до англо-американської системи.

Слідування традиціям тільки однієї з основних систем правосуддя, тобто англо-саксонської або романо-германської, нині себе вичерпало. Видається, що сучасним прикладом оптимального вирішення питання застосування екстрадиції в рамках інституту кримінального процесу є Римський статут, який зміг досягти певного компромісу між панівними нині романо-германською та англо-саксонською процесуальними системами [19].

Ведучи мову про сучасні моделі видачі осіб у кримінальних справах, варто сказати, що вони розвиваються й розширюються в рамках міжнародних організацій. Прийняття міжнародними організаціями конвенцій як багатосторонніх міжнародних договорів має ключову роль у правовому регулюванні питання видачі осіб та формування нових моделей.

Універсальна модель видачі осіб у рамках ООН розширюється з прийняттям Типового договору про видачу 1990 року [20] та видачу осіб за окремими злочинами. Десятки Конвенцій ООН у тій чи іншій формі передбачають видачу осіб за окремими злочинами [21]. Наприклад, Конвенція про боротьбу із захопленням повітряних суден (16 грудня 1970 р.), Конвенція про запобігання та покарання злочинів проти осіб, які користуються міжнародним захистом, у тому числі дипломатичних агентів (14 грудня 1973 р.), Конвенція про боротьбу із захопленням заручників (17 грудня 1979 р.), Конвенція про боротьбу з бомбовим тероризмом (16 грудня 1997 р.), Конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму (9 грудня 1999 р.) Серед них особливе місце у видачі осіб посідає Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності і корупції [22]. Універсальна модель видачі осіб у рамках ООН спирається на видачу осіб за окремими злочинами.

На особливу увагу серед сучасних моделей заслуговує *модель інституту видачі в рамках Ради Європи*. Ця міжнародна організація утворена 1949 року й налічує 47 держав. Історично в рамках європейської континентальної організації сформувалася модель видачі осіб у кримінальних справах, яка зараз має величезне значення у формуванні моделей на основі Європейської конвенції про видачу правопорушників 1957 року [23]. Існують й інші багатосторонні договори про видачу, такі як Договір про екстрадицію між Данією, Фінляндією, Ісландією, Норвегією та Швецією від 1992 року, Конвенція про видачу та взаємну правову допомогу у кримінальних справах країн Бенілюкс 1962 року. Учасниками останньої є Бельгія, Люксембург і Нідерланди. Особливість цих конвенцій – максимальний захист прав людини при видачі осіб.

У контексті предмета нашого дослідження особливий акцент варто зробити на *моделі інституту видачі в рамках Європейського Союзу*. Принагідно зазначимо, що ще до утворення Європейського Союзу 1993 року 28 держав-членів спиралися на Європейську конвенцію про видачу осіб 1957 року і більшість країн Європи імплементували норми цієї конвенції. Відтак у рамках цієї

міжнародної організації були прийняті деякі інші міжнародно-правові акти. Наприклад, Рамкове рішення Ради Європи про європейський ордер на арешт та процедури передачі правопорушників між державами-членами від 13 червня 2002 року [24], яке визначає нові напрями розвитку інституту видачі осіб. Його особливість – прискорений процес і максимальна можливість видачі осіб. Саме ця модель наразі є більш затребуваною та новою.

Висновки. Варто наголосити, що кожна держава зберігає свою ідентичність при регламентації питань видачі осіб, які допомагають у формуванні національної моделі видачі осіб у рамках міжнародного співробітництва у кримінальних справах. У жодній державі світу не можна знайти повну схожість норм про видачу осіб. Тож розгляд різних моделей видачі осіб у рамках міжнародного співробітництва у кримінальних справах показує, що на сучасному етапі для ефективної співпраці в цій сфері потрібно створити універсальну модель видачі шляхом гармонізації та уніфікації норм кримінального і кримінально-процесуального законодавства, а також скоротити штучні бар'єри і прискорити процес видачі осіб у рамках міжнародного співробітництва в кримінальних справах. При цьому розвиток двосторонніх міждержавних відносин з іншими країнами, приєднання України до багатосторонніх міжнародних договорів сприяє і поліпшенню співпраці правоохоронних органів різних країн у розслідуванні, переслідуванні та судовому розгляді кримінальних справ і підвищенню світового статусу України як європейської держави.

Список використаних джерел

1. Виноградова О. І. Міжнародне співробітництво України у галузі боротьби зі злочинністю: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2000.
2. Шорстка Т. Механізми міжнародного співробітництва у розслідуванні злочинів та забезпечення притягнення до кримінальної відповідальності винних осіб. *Офіц. вебсайт Міністерства юстиції України*. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_8523 (дата звернення: 23.06.2022).
3. Зозуля Є. Міжнародне співробітництво в боротьбі зі злочинністю як історико-правове явище. *Схід*. 2009. № 4. С. 90–93. URL: http://www.experts.in.ua/baza/analitic/index.php?ELEMENT_ID=41902 (дата звернення: 23.06.2022).
4. Діяльність України в рамках ООН. URL: <https://ukraineun.org/ukraine-and-un/activities-in-un/> (дата звернення: 23.06.2022).
5. Тертишник В., Тертишник О. Проблеми міжнародного співробітництва у сфері правосуддя: екстрадиція та конфіскація. *Юридична Україна*. 2003. № 6.
6. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 23.06.2022).
7. Бойко І. Застосування кримінально-процесуального примусу в екстрадиційному процесі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Одеса, 2019. 23 с.
8. Свистуленко М. П. Екстрадиція в правовій системі України: основні кримінально-правові аспекти: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Акад. адвокатури України. Київ, 2005. 17 с.
9. Виникнення та розвиток міжнародного співробітництва в кримінальному судочинстві. URL: https://learn.ztu.edu.ua/pluginfile.php/201963/mod_resource/content/1/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F%201.pdf (дата звернення: 23.06.2022).
10. Смирнов М. І. Міжнародне співробітництво держав у сфері кримінального процесу. *Прокуратура. Людина. Держава*. 2004. № 1 (31). С. 10–14. URL: <http://hdl.handle.net/11300/2935> (дата звернення: 23.06.2022).
11. Шульга І. В. Розвиток інституту міжнародної взаємодії у сфері боротьби зі злочинністю та видачі злочинців. *Держава і право*. Юрид. і політ. науки: зб. наук. пр. 2007. Вип. 38. С. 563–576.
12. Грицишен Д. О. Міжнародна співпраця в сфері запобігання та протидії економічній злочинності: державно-управлінський аспект. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2020. № 4 (72). URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2020/4/EV20204_036-050.pdf (дата звернення: 23.06.2022).
13. Бойко І. І. Питання юрисдикції в контексті міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні. *Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку України в умовах європейської інтеграції*: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 18 трав. 2018 р.): у 2 т. / відп. ред. Г. О. Ульянова. Одеса: Вид. дім «Гельветика», 2018. Т. 2. С. 337–340.

14. Антонюк Н. Б. Процесуальні засади міжнародного співробітництва при розслідуванні кримінальних правопорушень: дис. ... канд. юрид. наук. Ірпінь, 2016.
15. Вихрист С. М. Видача осіб в аспекті співвідношення міжнародного та національного права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2003. 17 с.
16. Лубська М. Мусульманське право: сутність, джерела, структура: монографія. Київ: Академвидав, 2009. 256 с.
17. Історичні дописи. URL: <https://rudapani.wordpress.com> (дата звернення: 23.06.2022).
18. Філяніна Л. А. Інститут видачі злочинців в угодах держав СНД: проблеми та перспективи: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Ін-т законодавства ВР України. Київ, 2011. 20 с.
19. Римський статут Міжнародного кримінального суду: міжнар. док. від 17.07.1998. *База даних «Законодавство України»* / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text (дата звернення: 23.06.2022).
20. Типовий договір про видачу 1990 року: Резолюція 45/116 Генеральної Асамблеї ООН від 14.12.1990. *База даних «Законодавство України»* / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_687#Text (дата звернення: 23.06.2022).
21. Грицаєнко Л. Л. Органи Європейського Союзу з боротьби зі злочинністю та правові засади їх співробітництва з Україною. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2012. № 1. С. 91–95.
22. Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності: міжнар. док. від 15.11.2000. *База даних «Законодавство України»* / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789#Text (дата звернення: 23.06.2022).
23. Європейська конвенція про видачу правопорушників: міжнар. док. від 13.12.1957. *База даних «Законодавство України»* / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_033#Text (дата звернення: 23.06.2022).
24. Рамкове рішення Ради Європи про європейський ордер на арешт та процедури передачі правопорушників між державами-членами від 13.06.2002. *База даних «Законодавство України»* / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b17#Text (дата звернення: 23.06.2022).

References

1. Vynogradova, O. I. (2000). Mizhnarodne spivrobitnytstvo Ukrainy u haluzi borotby zi zlochynnistiu: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk. Kharkiv.
2. Shorstka, T. Mekhanizmy mizhnarodnoho spivrobitnytstva u rozsliduvanni zlochyniv ta zabezpechennia prytiahnennia do kryminalnoi vidpovidalnosti vynykh osib. *Ofits. vebseit Ministerstva yustytzii Ukrainy*. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_8523
3. Zozulia, Ye. (2009). Mizhnarodne spivrobitnytstvo v borotbi zi zlochynnistiu yak istoriko-pravove yavyshe. *Skhid*. 4. URL: http://www.experts.in.ua/baza/analitic/index.php?ELEMENT_ID=41902
4. Diialnist Ukrainy v ramkakh OON. URL: <https://ukraineun.org/ukraine-and-un/activities-in-un/>
5. Tertyshnyk, V., Tertyshnyk, O. (2003). Problemy mizhnarodnoho spivrobitnytstva u sferi pravosuddia: ekstradytsiia ta konfiskatsiia. *Yurydychna Ukraina*. 6.
6. Konstytutsiia Ukrainy: Zakon vid 28.06.1996 № 254k/96-VR. *База даних «Законодавство України»* / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
7. Boiko, I. (2019). Zastosuvannia kryminalno-protseusualnoho prymusu v ekstradytsiinomu protsesi: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.09. Odesa.
8. Svystulenko, M. P. (2005). Ekstradytsiia v pravovii systemi Ukrainy: osnovni kryminalno-pravovi aspekty: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.08 / Akad. advokatury Ukrainy. Kyiv.
9. Vynyknennia ta rozvytok mizhnarodnoho spivrobitnytstva v kryminalnomu sudochynstvi. URL: https://learn.ztu.edu.ua/pluginfile.php/201963/mod_resource/content/1/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F%201.pdf
10. Smyrnov, M. I. (2004). Mizhnarodne spivrobitnytstvo derzhav u sferi kryminalnoho protsesu. *Prokuratura. Liudyna. Derzhava*. 1 (31). URL: <http://hdl.handle.net/11300/2935>
11. Shulha, I. V. (2007). Rozvytok instytutu mizhnarodnoi vzaiemodii u sferi borotby zi zlochynnistiu ta vydachi zlochynstiv. *Derzhava i pravo*. Yuryd. i polit. nauky: zb. nauk. pr. 38.
12. Hrytsyshen, D. O. (2020). Mizhnarodna spivpratsia v sferi zapobihannia ta protydii ekonomichnii zlochynnosti: derzhavno-upravlinskyy aspekt. *Ekonomichnyi visnyk Dniprovskoi politekhniki*. 4 (72). URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2020/4/EV20204_036-050.pdf

13. Boiko, I. I. (2018). Pytannia yurysdyksii v konteksti mizhnarodnoho spivrobitnytstva u kryminalnomu provadzhenni. *Pravovi ta instytutsiini mekhanizmy zabezpechennia rozvytku Ukrainy v umovakh yevropeiskoi intehtatsii*: mater. Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (m. Odesa, 18 trav. 2018 r.): u 2 t. / vidp. red. H. O. Ulianova. Odesa: Vyd. dim «Helvetyka». 2.
14. Antoniuk, N. B. (2016). Protsesualni zasady mizhnarodnoho spivrobitnytstva pry rozsliduvanni kryminalnykh pravoporushen: dys. ... kand. yuryd. nauk. Irpin.
15. Vykhryst, S. M. (2003). Vydacha osib v aspekti spivvidnoshennia mizhnarodnoho ta natsionalnoho prava: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.11 / Nats. yuryd. akad. Ukrainy im. Yaroslava Mudroho. Kharkiv.
16. Lubska, M. (2009). *Musulmanske pravo: sutnist, dzherela, struktura: monohrafiia*. Kyiv: Akademvydav.
17. Istorychni dopysy. URL: <https://rudapani.wordpress.com>
18. Filianina, L. A. (2011). Instytut vydachi zlochyntsiiv v uhodakh derzhav SND: problemy ta perspektyvy: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.11 / In-t zakonodavstva VR Ukrainy. Kyiv.
19. Rymyskyi statut Mizhnarodnoho kryminalnoho sudu: mizhnar. dok. vid 17.07.1998. *Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy»* / VR Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text
20. Typovyi dohovir pro vydachu 1990 roku: Rezoliutsiia 45/116 Heneralnoi Asamblei OON vid 14.12.1990. *Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy»* / VR Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_687#Text
21. Hrytsaienko, L. L. (2012). Orhany Yevropeiskoho Soiuzu z borotby zi zlochynnistiu ta pravovi zasady yikh spivrobitnytstva z Ukrainoiu. *Visnyk Natsionalnoi akademii prokuratury Ukrainy*. 1.
22. Konventsiiia OON proty transnatsionalnoi orhanizovanoi zlochynnosti: mizhnar. dok. vid 15.11.2000. *Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy»* / VR Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789#Text
23. Yevropeiska konventsiiia pro vydachu pravoporushnykiv: mizhnar. dok. vid 13.12.1957. *Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy»* / VR Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_033#Text
24. Ramkove rishennia Rady Yevropy pro yevropeyskyi order na aresht ta protsedury peredachi pravoporushnykiv mizh derzhavamy-chlenamy vid 13.06.2002. *Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy»* / VR Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b17#Text

Грицьків А. В. Моделі екстрадиції в межах міжнародного співробітництва держав у кримінальних справах

У статті досліджено основні моделі екстрадиції в межах міжнародного співробітництва держав у кримінальних справах. Виокремлено сучасні моделі видачі осіб у кримінальних справах, які розвиваються й розширюються в рамках міжнародних організацій. Прийняття міжнародними організаціями конвенцій як багатосторонніх міжнародних договорів має ключову роль у правовому регулюванні питання видачі осіб та формування нових моделей. До таких моделей віднесено: універсальну модель видачі осіб у рамках ООН, модель інституту видачі в рамках Ради Європи, модель інституту видачі в рамках Європейського Союзу. У статті охарактеризовано останню модель. Зазначено, що ще до утворення Європейського Союзу 1993 року 28 держав-членів спиралися на Європейську конвенцію про видачу осіб 1957 року і більшість країн Європи імплементували норми цієї конвенції. Відтак у рамках цієї міжнародної організації були прийняті деякі інші міжнародно-правові акти. Наприклад, Рамкове рішення Ради Європи про європейський ордер на арешт та процедури передачі правопорушників між державами-членами від 13 червня 2002 року, яке визначає нові напрями розвитку інституту видачі осіб. Його особливість – прискорений процес і максимальна можливість видачі осіб. Саме ця модель наразі є більш затребуваною та новою. Зроблено висновок, що кожна держава зберігає свою ідентичність при регламентації питань видачі осіб, які допомагають у формуванні національної моделі видачі осіб у рамках міжнародного співробітництва у кримінальних справах. У жодній державі світу не можна знайти повну схожість норм про видачу осіб.

Ключові слова: екстрадиція, міжнародний розшук, правова система, моделі екстрадиції, європейський ордер на арешт, Європейський Союз, міжнародно-правові акти.

Hrytskiv A. V. Extradition models within the framework of international cooperation of states in criminal cases

The article examines the basic models of extradition within the framework of international cooperation of states in criminal cases. It is emphasized that modern models of issuing persons in criminal cases that develop and expand within international organizations are distinguished. Adoption by international organizations of conventions as multilateral international treaties has a key role in the legal regulation of issues of issuance of persons and the formation of new models. The following models include: Universal Model Issuance within the UN, Model of the

Institute of Issuance within the Council of Europe, Model of the Institute for Issuance under the European Union. The article describes the last model. It was noted that before the formation of the European Union in 1993, 28 Member States relied on the European Convention on the Issuance of Persons in 1957 and most European countries implemented the rules of this Convention. Therefore, some other international legal acts were adopted within the framework of this international organization. For example, the Council of Europe Framework on the European Arrest Order and the procedures for transferring offenders between Member States of 13 June 2002, which defines new directions of development of the Institute for the Issuance of Persons. Its feature is the accelerated process and the maximum possibility of issuing persons. It is this model that is now more in demand and new. It is concluded that each state retains its identity in the regulation of issues of issuing persons who assist in the formation of a national model of issuing persons in the framework of international cooperation in criminal cases. In no state in the world, you can find the full similarity of the norms for the issuance of persons.

Key words: extradition, international search, legal system, extradition models, European arrest warrant, European Union, international legal acts.

DOI: 10.33663/2524-017X-2022-13-59